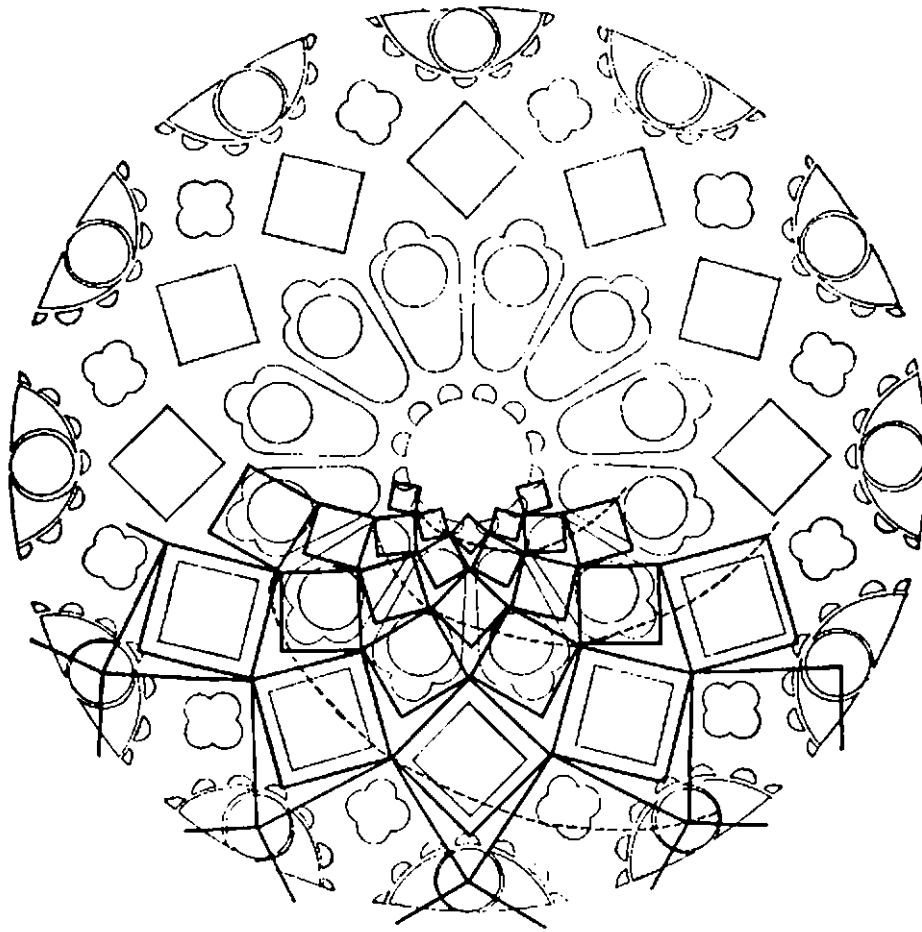
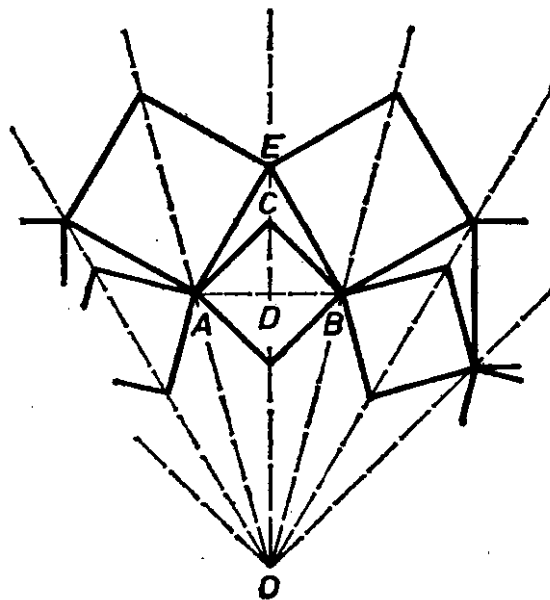

Egy rózsablak geometriájából

Borítólapunk 4. oldalán vázlat látható a Chartres-i katedrális északi oldalhajójának rózsablakáról.

A magyarázó ábra alsó fele kiemeli a kompozíció geometriai háttérét, másrészt mellőzi az itt vissza sem adható részleteket, színeket, szépségeket. A székesegyház a XIII. században épült, a francia gótika hírességeinek sorában, felhasználva a párizsi Notre Dame építészeti tanulságait, másfelől kevéssel a Reims-i és az Amiens-i katedrálisok előtt; mindegyiken látható több hasonló ún. mérmű. Ennek az ablaknak kb.10 méter az átmérője, szerkezete

A legbelső, kis félkörökből álló ablak-koszorúhoz 12 kis négyzet kapcsolható, 1-1 közös csúcspárral – a szimmetriát nem is említjük –, közéjük újabb 12, és így tovább hatodik koszorú négyzeteinek csatlakozási csúcsai éppen a kereten levő kisebb körök középpontjaiba kerülnek.

A második négyzet OA tengelye 15° -kal van elfordulva OC -hez képest, ezért $\sphericalangle CAE = 15^\circ$ és $\sphericalangle BAE = 60^\circ$, tehát ABE szabályos háromszög, $AE = 2 \cdot AD = \sqrt{2}AC$, a négyzetek oldalai mértani sorozatot alkotnak.

A szaggatva berajzolt görbére felfűzött csúcsok mentén 45° -os elforduláshoz a vezérsugár $\sqrt{2}$ -szörös növekedése tartozik. Az ilyen típusú görbéket logaritmikus spirálisnak nevezik, – Pint–Cowen: Rose windows (London, 1979, Thames and Hudson Ltd.) alapján közli

Vermes Miklós